

A.F. Tempelaar

Het MAB vóór 50 jaar

april 1938

V. S. Ohmstede bespreekt het in maart 1938 ingediende wetsontwerp tot aanvulling van de wet van april 1925 tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen. De aanvulling betreft de naamloze vennootschappen, geen uitgezonderd, maar richt zich hierbij op de aandeelhouders en andere winstgerechtigden. (Voor de goede orde zij opgemerkt, dat men in 1938 geen winstbelasting kende voor N.V.'s; alleen de uitkering van dividend en tantième was belast - DTB). Voor de heffing van inkomstenbelasting, vermogensbelasting, gemeentefondsbelasting en verdedigingsbelasting I zal voortaan 'geen rekening worden gehouden met het bestaan eener naamlooze vennootschap, welker gedraglijn eene aanmerkelijke belastingbesparing voor hare aandeelhouders en andere deelgerechtigden in hare winst medebrengt'. Het enkel voor aanwijsbare bedrijfsdoeleinden reserveren van bedragen uit de winst kan geen aanleiding zijn tot toepassing van de wet RH. De Memorie van Toelichting van het Ontwerp noemt hierbij als voorbeelden o.a. de vorming of vergroting van een reserve voor uitbreiding, van een reserve tot dekking van grotere kapitaalsbehoeften wegens te voorziene prijsstijgingen en van reserves tot dekking van zekere verzekerbare doch niet verzekerde risico's zoals brand- en molestrisico, maar ook het risico van arbeidsconflicten.

De reden van de aanvulling van de wet van april 1925 moet worden gezocht in het grote verschil in belastbaarheid van vennootschappen onder firma en van de naamloze vennootschappen.

Ohmstede vreest dat de uitzondering van het reserveren voor aanwijsbare bedrijfsdoeleinden de aanvulling wel eens tot een dode letter zou kunnen maken, omdat volgens de schrijver het belanghebbenden, gesteund door rapporten van accountants en andere deskundigen, dikwijls niet moeilijk en als regel wel mogelijk zal zijn, de nodige bedrijfsdoeleinden als positief bestaande te berekenen. De fiscus zal hierbij het tegenbewijs moeten leveren.

Ohmstede prefereert een bepaling, dat van dergelijke reserveringen maar twee derde deel buiten schot mag blijven.

De inspecteur der directe belastingen moet machtiging aan de minister van Financiën vragen alvorens de wet RH voor een geval toe te passen. De belastingplichtige kan in beroep gaan bij het Gerechtshof te 's-Gravenhage. Ohmstede had liever gezien dat voor de gevallen, voortvloeiende uit de

aanvulling op de wet RH, een der Raden van Beroep voor de directe belastingen zou zijn aangewezen, omdat het hierbij minder gaat om beoordeling van rechtshandelingen dan om een beoordeling van 'de commerciële gedragslijn eener N.V.'. Volgens de schrijver tellen deze Raden van Beroep onder hun leden vele krachten, die commercieel doorkneet zijn.

Zoals reeds in het vorige historische verslag opgemerkt bespreekt J.H. Textor, redacteur van de rubriek 'Uit de financiële huishouding der Overheid', in de MAB-nummers van maart en april 1938 wijzigingen der comptabiliteitsvoorschriften voor de gemeenten. Deze voorschriften dateren van 1924, toen de Gedeputeerde Staten der Provinciën op voorstel van de Kring van Griffiers besloten voor het gehele land zo veel mogelijk uniforme regelen vast te stellen ten aanzien van de comptabiliteit der gemeenten. In 1931 werd - op voorstel van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken Mr. J.B. Kan, de vader van wijlen Wim Kan - bepaald dat voortaan de Kroon dergelijke voorschriften zou vaststellen. De regelen van 1924 werden daarbij door de Kroon overgenomen. De beoogde uniformiteit in de begrotingen resp. de rekeningen van de gemeenten werd practisch maar matig gerealiseerd. Een der belangrijkste verstoringen betrof de beperking, dat de bestaande voorschriften alleen betrekking hadden op de comptabiliteit van de algemene dienst van de gemeenten, niet op de gemeentelijke takken van dienst. Bovendien speelde het toenemend gebruik door de gemeenten van de rijks- en gemeente-giroyinstellingen een rol.

Textor bespreekt de talrijke voorstellen welke door een sub-commissie van de Rijkscommissie van Advies voor de Gemeentefinanciën waren ontworpen en door deze Rijkscommissie aan de minister zijn aangeboden. Ik noem er slechts enkele: Zoveel mogelijk wordt de functionele indeling van de begroting en rekening voorgesteld, ook voor gemeentelijke takken van dienst. Voor de inkomsten wordt het kasstelsel voorgesteld, zodat het bestaande hoofdstuk 'vroegere diensten' kon vervallen.

Naast de afdelingen Gewone Dienst en Kapitaaldienst komt in de begroting een derde afdeling, t.w. Reserve-, Kas- en Verrekendienst. De Memorie van Toelichting tot de begroting dient volgens een door de commissie uitgewerkt model te worden opgesteld. Op vereenvoudigde wijze kunnen bevelschriften tot betaling worden vervaardigd. Er mag gebruik worden gemaakt van verzamelgiro's, voorlopig echter onder de voorwaarde dat alle betalingen betrekking hebben op eenzelfde volgnummer van de begroting.

Textor levert zelf op enkele voorstellen critiek. Een der problemen betreft het gebruik maken voor betalingen van de gemeentelijke giro, waarvan een Ontvanger qq het hoofd is.

In de rubriek 'Uit het Buitenland' bespreekt redacteur F. Haarbosch o.a. de antwoorden op een der maandelijkske prijsvragen van het Engelse maandblad *The Accountant Student*. Het ging om de vraag: *Do you consider Articles of Clerkship to be the most satisfactory preliminary to entrance into the Accountancy Profession.*

Zoals bij elke maandelijkske prijsvraag was het aantal inzenders gering. Het goede zat niet in het vele, maar het vele zat in het goede. Interessant is te

lezen hoe de redactie van het maandblad op de ingebrachte kritische antwoorden reageerde.

Er was bijv. ernstig bezwaar tegen de hoge vergoeding, welke de assistent aan de accountant moest betalen voor het voorrecht (?) in diens dienst en onder zijn toezicht te mogen werken. Op die manier is het aan minder goed gesitueerde jongelui praktisch onmogelijk Chartered Accountant te worden. De redactie acht het bezwaar volkomen onterecht.

De 'clerk' heeft toegang tot de kennis en bedrevenheid, die de werkgever verworven heeft en waarvan men niet mag verwachten, dat hij deze weg-schenkt, omdat zij zijn kapitaal vormen. En als men geen geld heeft om die premie te betalen moet men maar trachten lid te worden van de Society of Incorporated Accountants.

Men klaagt over het overdag ingespannen werken en daarna nog 's avonds studeren. Belangstelling voor kunst, literatuur of politiek wordt zodoende opgeofferd op het altaar der accountancy. Men zou het billijk vinden dat er in de Articles een bepaling wordt opgenomen dat bepaalde uren van de kantoor tijd vrijgelaten moeten worden voor studie. Antwoord van de redactie: de accountants met een ernstige opvatting van hun werk hebben weinig andere vrije tijd dan het weekend; dat moet voor de assistenten dan toch ook wel voldoende geacht worden.

Op een voorstel van een der inzenders tot een hogeschool-opleiding over te gaan in accountancy en aanverwante onderwerpen, gevolgd door 2 à 3 jaar stage wordt geantwoord, dat er ten eerste aan wordt getwijfeld of de hogeschool een beter resultaat zou geven. Bovendien betekent de universiteit hogere kosten, terwijl de meeste studenten bovendien op kamers zullen moeten gaan wonen.

Als het aan de redactie lag . . . zou er nog jaren niets veranderen. Desondanks geldt ook voor de accountants in de UK: Tempora mutantur nos et mutamur in illis. Alleen het tempo lag lager dan bij ons.

In dit nummer schreven:

PROF. J. H. BLOKDIJK, geboren 1935. Accountantsexamen 1964. Lid van de maatschap KPMG Klynveld Kraayenhof & Co. Van 1972 tot 1978 wetenschappelijk hoofdmedewerker aan de Universiteit van Amsterdam (accountantsopleiding). Vanaf 1972 lid, en van medio 1978 tot medio 1983 voorzitter van de Commissie van Advies inzake Controlevraagstukken (CCV) van het NIVRA. Sedert 1986 lid van het College van Beroepsvraagstukken van het NIVRA. Hoogleraar in de Leer van de Accountantscontrole aan de Vrije Universiteit, Amsterdam.

DR. P. J. VAN CAYSEELE, geboren 1958. Universitair docent industriële economie aan de Rijksuniversiteit Limburg, vakgroep Bedrijfseconomie. Studeerde aan de Katholieke Universiteit Leuven (richtingen econometrie en industriële economie) en aan de Managerial Economics and Decision Sciences afdeling van de Kellogg Graduate School of Management, Northwestern University (Ph.D.-programma). Voorheen werkzaam als onderzoeksassistent, o.a. als Research Fellow aan het Interuniversitair College voor Managementswetenschappen in Brussel.

Founding member van zowel de European Association for Research in Industrial Economics (EARIE) als van de European Economic Association